



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

V. De Conscientia scrupulosa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

operatur? Qui operatur cum dubio, an hîc & nunc opus sit licitum, nec ne, delinquit, peccato scilicet eiusdem rationis, & speciei, cuius est res, de qua dubitat: quia qui anceps operatur, se periculo delinquendi exponit.

13. *Qui aliquid præstat non practicè, sed speculatiuè tantùm dubitans, num sit malum, delinquit ne?* Minimè; quia prudenter operatur, cum ex iusta causa dubium deponat, v.g. si dubitat, an liceat capere rem alienam, si hîc & nunc credat, id sibi licere propter extremam necessitatem, à furti crimine excusatur; quia practicè non dubitat.

14. *Quònam modo Conscientia practicè Dubia deponetur, speculatiuè vincetur dubium?* Duo requiruntur. Primum, debita diligentia ad inquirendam veritatem. Secundum, iuxta aliqua causa mutandi iudicium, seu deponendi practicè dubium speculatiuum, scilicet consilium doctvina pollentium viroium. Verùm iuxta causa contra speculatiuum iudicium est possessio, quæ præstat, vt in dubio pro possessore iudicetur, iuxta illud: Melior est conditio possidentis.

CAPVT V.

De Conscientia Scrupulosa.

15. *Quid Scrupulosa Conscientia?* Profectò Scrupulus non est Conscientia appellanda, cum non sit iudicium: sed vana apprehensio, & hinc ortus timor peccatum alicubi esse, vbi non est.

16. *Quòdnam, præcor, hominis scrupulosi indicamentum?* In vna vel pluribus materiis frequenter dubitare, præter consuetum morem interrogando: aliàs diligentem curam suæ habere Conscientiæ: credere aliquid esse peccatum ob leuem rationem: quæcunque in dubium reuocare, & aliquando suspensum manere: contra sapientium denique, imò contra proprium iudicium frequenter, nihilominus inquietum esse. Hi quidem in causa aliena plerumque sine formidine iudicant, hominèmq; absolunt. At verò si idem casus illis eueniat, statim peccatum inesse formidant.

17. *Num contra scrupulos licitum operari?* Imo consultum. Remedia autem contra morbum huiusmodi sunt triplicia. Primò naturalia, vt contemnere scrupulos, melancholiæ mēderi. Secundò, moralia, vt leges secundùm æquitatem interpretari, opinionem probabilem eligere, se submittere iudicio

B 5 aliorum.

aliorum. Tertiò, supernaturalia, vt sese ad Dei auxilium speciale disponere, assiduè orare, sollicitè cuncta manifesta peccata cauere.

CAPVT VI.

Praxis, seu resolutiones Societatis IESV Schola circa materiam de Conscientia.

§. I.
De Con-
scientia
erronea.

18. **D**ixisti, agere cum Conscientia erronea dictante actum esse lethalem, peccatum mortale esse: rogo, An peccatum hoc habeat specialem malitiam contra præceptum, vel virtutem? Minimè, sed generalem quandam rationem peccati determinandam ex tali, seu tali materia circa quam versatur. v.g. falsò existimo hodie esse Vigiliam, & non ieiuno: eiusdem speciei peccatum gero ac si verè vigilia esset: & ideo non est opus in confessione exprimere Conscientiæ errantis circumstantiam: sed sufficit proferri: non ieiunavi in Vigilia. *Salas in 1. 2. tract. 8. d. 1. sect. 33. num. 28. scio Valentiam tom. 4. d. 7. q. 11. p. 7. contrarium tradidisse.*

Salas.
Valent.

19. *Est ne semper mortale crimen, contra conscientiam errantem agere? Aliquando est veniale, suamque grauitatem, aut leuitatem à grauitate aut leuitate materiæ sumit, in qua errat Conscientia: & à diuersitate iudicij falsò suadentis, vel momentis; quia Conscientia dictare potest, vt peccatum mortale, etiam si materia sit leuis; & vt peccatum veniale, etiam si sit grauis materia.* *Azorius tom. 1. lib. 2. c. 8. q. 5.*

Azor.

20. *Suppone aliquem eò erroris deuenire, vt vtrumque oppositorum ei peccatum sit v. g. mentiri, est delictum: non mentiri, vt proximum à graui periculo eripiam, etiam contra charitatem crimen est mihi erranti. Die festo sacrificaturus pro populo recordatus me non ieiunum, ab altari abstinere decerno: non possum populum sine scandalo dimittere, nec adest alius sacerdos. Si non audio sacrum pastor ouium, contra præceptum delinquo: si auditurus, gregem à lupis comminandum relinquo, becco: quid tunc? si non habeo, quem consulam, minus malum eligam. Primo in casu minus malum mentiri, vt culpa grauior contra charitatem euitari possit. In secundo Missæ audientiæ operam dabo, ne populus scandalo feriat. In tertio, vt proximi prouideam vtilitati, templum non adibo. Quid si quò minus malum apparet, secutus, adhuc errem? Non delinquam. Quid si ita anceps erraui, vt mihi minus malum representetur? Tunc*
non quidquid